

ABSTRAKT

Ambicí této diplomové práce je přispět k obohacení politické imaginace ve smyslu schopnosti přemýšlet o alternativních socioekonomických uspořádáních lidské společnosti. Jejím tématem je komparace tří vybraných koncepcí socioekonomických alternativ podle následujících kritérií: (1) míra ekonomické demokracie ve smyslu kontroly podniků pracujícími a ve smyslu kontroly ekonomiky jako celku občany, (2) jejich politických systémů a (3) způsobů odměňování. Vybrané koncepce alternativních socioekonomických uspořádání představují koncepce tržního socialismu Davida Schweickarta, kybersocialismus Allina Cottrella a W. Paula Cockshotta a partekon Michaela Alberta. Naplnění tohoto cíle bylo dosaženo prostřednictvím analýzy a deskripce vybraných koncepcí socioekonomických alternativ a jejich následná komparace na základě výše zmíněných kritérií. Kromě metod analýzy a komparace bylo při tvorbě práce užito také indukce, dedukce, analogie a abstrakce.

Na základě komparace vybraných socioekonomických alternativ podle zvolených kritérií jsme zjistili, že velká míra ekonomické demokracie ve smyslu kontroly podniků pracujícími, jako v případě tržního socialismu, oslabuje míru vlivu občanů na řízení ekonomiky jako celku a naopak, velký vliv občanů na ekonomiku jako celek omezuje podnikovou samosprávu, ukázkou čehož je případ kybersocialismu. Rovnováhu mezi oběma těmito principy představuje partekon.

Při porovnání politických systémů daných alternativ byl označen za nejméně ideální systém partekonu, který by v případě naší hypotézy jevil největší míru demokratického deficitu kvůli systému nepřímých voleb do jeho politických orgánů. Za nejideálnější politický systém byl označen systém kybersocialismu, který v sobě kombinuje ve vyvážené míře principy přímé a zastupitelské demokracie, v jejímž rámci jsou zástupci lidu vybíráni losem.

V rámci komparace způsobů odměňování jsme zjistili, že všechny koncepce alternativ se snaží při odměňování využívat zásadu „každému podle jeho práce“, ale nečiní tak však všechny stejně důsledně. V tržním socialismu je tento princip ohrožován působením trhu, v kybersocialismu nezohledňováním různě náročných pracovních podmínek. Nejdůsledněji byl tento princip dodržován v partekonu, který odměňuje lidi na základě jejich pracovního úsilí a obětí.

Na základě výsledků této práce je možné se seznámit s koncepcemi vybraných alternativních uspořádání společnosti, které mohou být inspirující z hlediska politického, ekonomického i filosofického myšlení, stejně jako mohou některé prvky těchto alternativ představovat možná řešení určitých současných socioekonomických problémů.